

Novo uređenje prava putnika u cestovnom prijevozu u EU i odgovornost prijevoznika

Prof. dr. sc. Nikoleta Radionov

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Katedra za pomorsko i općeprometno pravo

HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
CROATIAN CHAMBER OF ECONOMY

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

O čemu
ćemo
govoriti?

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
Croatian
Transport
Law
Association

Prava putnika u prijevozu autobusom

- **DUŽE KAŠNJENJE U POLASKU**
- **OTKAZ PUTOVANJA**
  - **PREVELIK BROJ PUTNIKA (overbooking)**
  - **KVAR VOZILA**
- **PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM**
- **PRAVO NA INFORMACIJE**

- **SMRT**
- **TJELESNA POVREDA**
- **GUBITAK ILI OŠTEĆENJE PRTLJAGE ILI POMAGALA OSOBA S INVALIDITETOM**

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

Zainteresirane strane

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

Različite razine pravnih propisa

1. Nacionalni propisi o ugovoru o prijevozu putnika i prtljage cestom

- ▣ Transport: područje podijeljene nadležnosti EU- DČ
  - ▣ **Preemptivne ovlasti**: ako je EU uredila određeno pitanje DČ gube pravo donositi propise o istom, no ako isti propis bude ukinut ovlast uređivanja pitanja vraća se DČ
- ▣ DRŽAVE ČLANICE MORAJU IMATI CJELOVITO UREĐENJE SVIH PITANJA VEZANIH UZ UGOVOR O PRIJEVOZU
  - ▣ Harmonizirano s pravom EU u dijelu pitanja koja su uređena pravom EU!
- ▣ RAZLIČITOST POJEDINIH GRANA PRIJEVOZA
  1. **Mogućnost: jedan propis za sve grane prijevoza**
    - ▣ posebnost pomorskog prava, u konačnici neadekvatna rješenja za pojedine grane
  2. **Mogućnost: posebni propisi za svaku granu prometa**
    - ▣ Nužnost: zaštita interesa prijevoznika kroz specifične institute
- ▣ Hrvatska:
  - ▣ 1998-2002: posebne odredbe o ugovoru o prijevozu cestom u ZOPCP
  - ▣ 2002 – UKINUTE SVE ODREDBE O UGOVORU!
    - ▣ OPASNA PRAVNA PRAZNINA ZA PUTNIKE I PRIJEVOZNIKE
  - ▣ PRIMJENA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA

1. Nacionalni propisi: HRVATSKA

- vrlo općenite odredbe
- Predviđa primjenu posebnih zakona
- Nema instituta važnih za oslobođenje od odgovornosti prijevoznika

Uređenje svih instituta ugovora o prijevozu putnika, prtljage i robe

I. Nacionalni propisi

*Ugovor o prijevozu
putnika u
cestovnom
prometu*

*Zakon o obveznim
odnosima 2005*

Odsjek 14

čl. 661-665 i 694-698

▮ VRSTA PRIJEVOZA

- ▮ Naplatan: svatko tko vrši prijevoz osoba i stvari
- ▮ Besplatan: samo profesionalni prijevoznici

▮ ODGOVORNOST

▮ Temelj:

- ▮ Odgovornost bez krivnje (objektivna)
- ▮ Razlozi za oslobođenje od odgovornosti:
  - ▮ Radnja putnika
  - ▮ Strani uzrok koji se nije mogao predvidjeti, izbjeći niti otkloniti

▮ Opseg:

- ▮ Imovinska šteta (troškovi liječenja, sprovoda, crnine, gubitak uzdržavanja...)
- ▮ Neimovinska šteta (povreda prava osobnosti)

▮ Vrste šteta:

- ▮ Smrt putnika
- ▮ Ozljeda, oštećenje zdravlja

▮ Visina štete:

- ▮ do iznosa predviđenog zakonom ili međunarodnim ugovorom
  - ▮ Nema posebnog zakona!
- ▮ Gubitak prava na ograničenje
  - ▮ Ako je prijevoznik štetu počinio namjerno ili krajnjom nepažnjom

1. Nacionalni propisi

*Kako odrediti
visinu štete kod
povreda prava
osobnosti?*

Iznos dokazive štete vs. Iznos ograničenja odgovornosti

Vrhovni sud RH 2002. g.

„Orijentacijski kriteriji i iznosi za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete”

Vrsta štete	Iznos
Jaki bolovi (dan)	370 kn
Srednji bolovi (dan)	220 kn
Slabi bolovi (dan)	70 kn
Strah	2.200 – 30.000 kn
Duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti	Do 25% : 7.500 kn za svakih 10% 25-40%: 11.000 kn za svakih 10% 40-60%: 45.000 kn za svakih 10% 80-100%: 75.000 kn za svakih 10%
Duševni bolovi zbog naruženosti	2.500 – 37.000 kn ovisno o uočljivosti/stupnju naruženosti
Duševni bolovi zbog smrti bliskog srodnika	75.000 – 220.000 kn
Duševni bolovi zbog naročito teškog invaliditeta bliskog srodnika	150.000 – 220.000 kn

1. Nacionalni propisi

Ugovor o prijevozu
prtljage u
cestovnom
prijevozu

- ▣ PREDANA PRTLJAGA
  - ▣ Odgovornost na temelju pretpostavljene krivnje
    - ▣ Odgovornost kao za stvari
- ▣ RUČNA PRTLJAGA
  - ▣ Odgovornost na temelju dokazane krivnje
- ▣ Nema odredaba o ograničenju odgovornosti = puni iznos nastale štete
  - ▣ Kako dokazati štetu?

2. Pravo EU

*Ugovor o prijevozu
putnika i prtljage
cestom unutar EU*

Uredba 181/2011

▮ **Prenesene ovlasti** u području ugovora o prijevozu putnika i prtljage cestom – harmonizacija unutar Jedinog tržišta

SMRT OSOBN POVREDA	PRAVA PUTNIKA S INVALIDITETOM I SMANJENE POKRETLJIVOST I	PRAVA POTROŠAČA	OŠTEĆENJE PRTLJAGE / OPREME
Odgovornost i izračun štete u skladu s nacionalnim pravom	Pravo na pristup prijevozu bez diskriminacije i fizičkih ograničenja	Kašnjenje u polasku prijevoza	Iznos ograničenja (nac.): min. 1.200 EUR po komadu prtljage
Iznos ograničenja (nac.) minimalno 220.000 EUR/putnik	Pravo na informacije	Otkazivanje putovanja <ul style="list-style-type: none"> Dio putnika: prevelik broj rezervacija (<i>overbooking</i>) Svi putnici	Invalidska kolica/oprema za kretanje/ uređaji: <ul style="list-style-type: none"> Odšteta = trošak zamjene ili popravka iste i usporedive vrste i kvalitete

3. Međunarodno pravo

*Ugovor o prijevozu
putnika i prtljage
između DČ EU i 3.
država*

*Konvencija CVR
'73*

1. **9 država: Konvencija o ugovoru o međunarodnom prijevozu putnika i prtljage cestom (CVR) 1973.**

- ▣ neprihvaćen pokušaj međunarodne unifikacije: potrebno 5 ratifikacija
  - ▣ 1976 samo 2 ratifikacije: Jugoslavija i Čehoslovačka
- ▣ 90-ih godina: postignut uvjet za stupanje na snagu raspadom država
- ▣ Područje primjene: (samo) 9 država
  - ▣ Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Češka, Latvija, Crna Gora, Moldova, Srbija, Slovačka, Ukrajina

Primjena konvencije:

- ✓ polazište ili odredište putovanja, ili oboje, u državi stranci, neovisno o državljanstvu i prebivalištu putnika.

2. **Ostale države: nacionalni propisi**

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

5. Međunarodno pravo

CVR Konvencija

Odgovornost prijevoznika

- ▣ Temelj odgovornosti:
- ▣ Odgovornost bez krivnje (objektivna odgovornost)
  - ▣ oslobođenje od odgovornosti:
    - ▣ okolnosti koje prijevoznik, ulaganjem one pažnje koja se u konkretnim okolnostima tog slučaja od njega zahtijevala, nije mogao izbjeći i čije posljedice nije mogao spriječiti.
      - ▣ objektivna procjena stupnja dužne pažnje
      - ▣ očekivani standard srednje pažljivog i sposobnog prijevoznika
    - ▣ skrivljena radnja/propust putnika ili nenormalno ponašanje

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

3. Međunarodno pravo

CVR Konvencija

Opseg naknade štete

- ▮ *“...sud...pred kojim se vodi postupak odlučiti će, u skladu s pravom države u kojoj se nalazi sud...o povredama za koje postoji pravo na odštetu uslijed smrti ili ranjavanja ili bilo koje druge fizičke ili psihičke povrede uzrokovane putniku, kao i o tome koje osobe su ovlaštene na odštetu za takve povrede.” (čl. 12 CVR)*
- ▮ *HR – primjena ZOO – restitutio in integrum*

3. Međunarodno pravo

Konvencija CVR

Ograničenje odgovornosti

- ▣ **250.000** GF putnik/putovanje;
  - ▣ osim ako nacionalnim pravom nije predviđeno VIŠE
- ▣ **500** GF/koleto predane prtljage ili **2.000** GF/putniku
- ▣ **1.000** GF/putniku za ručnu prtljagu
- ▣ gubitak prava na ograničenje:
  - ▣ namjera ili krajnja nepažnja

3. Međunarodno pravo

Konvencija CVR

Ograničenje odgovornosti

- ▮ Mjerna jedinica: Gérminal franak (GF)
- ▮ ŠTO JE TO?
  - ▮ 10/31 grama zlata čistoće 0,900 (23 K)
- ▮ IZRAČUN?
- ▮ Burzovna cijena 24K zlata?
- ▮ www.goldprice.org etc.
- ▮ 1 GF = 10/31 gr 23K zlata = cca 0,323 gr
- ▮ 250.000 GF = 0,323 x 250.000 = 80.750 gr 23K zlata
- ▮ 1 gr 24 K zlata = cca 35 EUR
- ▮ 35 x 80.750 = **2,826.250 EUR**
- ▮ Samo smrt, ranjavanje, tjelesne povrede i povrede prava osobnosti

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

ODGOVORNOS T PRIJEVOZNIKA

ZAKLJUČNO

HVALA